

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) ECONOMICS
EXAMINATION : MAY- 2016
FIRST SEMESTER

Subject: Economics of Industries-I (EOCB-112/ECBCS-114)

Date: 30/05/2015

Total marks: 60

Time: 10.00 am to 12.30 pm

- Instructions:**
- 1) Attempt all Questions
  - 2) Figures to the right indicate full marks
  - 3) Answer should be precise and to the point.

Q. 1) Answer the following multiple Choice questions. (05)

1. Depreciation is
  - a) Reduction in the value of machinery due to wear and tear
  - b) Reduction in output due to fall in demand
  - c) Reduction in firm's income due to a fall in the price
  - d) None of the above
2. One of the ways of evaluating investment expenditure.
  - a) Rate of net profit
  - b) Rate of gross profit
  - c) Internal rate of return
  - d) Gross rate of return
3. Factors determining the size of firm
  - a) Amount of machinery
  - b) Number of workers
  - c) Investment
  - d) All of the above
4. One of the ways in which localisation of industries was measured by Sargent Florence.
  - a) Material index
  - b) Labor coefficient
  - c) Location index
  - d) Coefficient of localisation
5. Generally industrial location depends upon
  - a) Cheap labor
  - b) Foreign Investment
  - c) Innovation
  - d) None of the above

Q. 2) Answer any three of the following in 100 words. (15)

- 1) Need and significance of Industrial Economics
- 2) Concepts of plant, firm and industry.
- 3) Types of costs.
- 4) Social cost benefit analysis.
- 5) Optimum capital structure.

Q. 3) Answer any one of the following in 250 words. (10)

- 1) Give the meaning of organizational structure of firms. Discuss its types.
- 2) Explain the sales maximization hypothesis.

Q. 4) Answer any two of the following in 500 words. (30)

1. Explain the causes of industrial imbalance and the measures to reduce it.
2. Explain the theory of industrial location given by Alfred Weber.
3. Explain the various sources of finance for industries.

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न अनिवार्य
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात
 ३) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.

प्र. १) खालील प्रश्नांना योग्य पर्याय द्या. (०५)

१. घसारा म्हणजे .....

- अ) झीज-तुटीमुळे यंत्रसामग्रीच्या मूल्यात होणारी घट
 ब) मागणी कमी झाल्यामुळे उत्पादनात होणारी घसरण
 क) किंमत कमी झाल्यामुळे संस्थेच्या उत्पन्नात होणारी घसरण
 ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही.

२. गुंतवणूक खर्च मूल्यांकन पद्धतीपैकी एक:

- अ) निव्वळ नफ्याचा दर
 ब) एकूण नफ्याचा दर
 क) परताव्याचा अंतर्गत दर
 ड) एकूण परताव्याचा दर

३. उद्योगसंस्थेचा आकार ठरविणारे घटक

- अ) तांत्रिक साधने
 ब) कामगारांची संख्या
 क) गुंतवलेले भांडवल
 ड) वरील सर्व

४. उद्योगांचे स्थानियीकरण मोजण्यासाठी सार्जेंट फ्लॉरेन्स यांनी वापरलेला एक निर्देशांक :

- अ) आदान निर्देशांक
 ब) श्रम सहगुणक
 क) स्थानियीकरण निर्देशांक
 ड) स्थानियीकरणांचा सहनिर्देशक

५. प्रामुख्याने उद्योगांची स्थान निश्चिती या घटकावर अवलंबून असते.

- अ) स्वस्त मजूर
 ब) विदेशी भांडवल
 क) नवप्रवर्तन
 ड) कोणतेही नाही.

प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे १०० शब्दांत लिहा. (१५)

- १) औद्योगिक अर्थशास्त्राची आवश्यकता आणि महत्व.
 २) यंत्रकुल, उद्योग संस्था आणि उद्योग.
 ३) खर्चाचे प्रकार.
 ४) सामाजिक व्यय-लाभ विश्लेषण.
 ५) पर्याप्त भांडवल रचना.

प्र. ३) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर २५० शब्दांत लिहा. (१०)

- १) औद्योगिक संघटनेचा अर्थ लिहा व त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.
 २) विक्री महत्तमीकरणाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्र. ४) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दांत लिहा. (३०)

- १) औद्योगिक असंतुलनाची कारणे व त्यावरचे उपाय स्पष्ट करा.
 २) आल्फ्रेड वेबर यांचा औद्योगिक स्थानियीकरणाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
 ३) उद्योगांसाठी वित्तपुरवठ्याचे विविध स्रोत स्पष्ट करा.